

ВСЕГДА ВМЕСТЕ !!!
СОВЕРШЕННО НОВЫЙ ФОРМАТ !!!

ГРЕЧЕСКИЙ РАЗГОВОРНЫЙ КЛУБ –
«MONO ЕЛΛΗΝΙΚΑ» - 46^я СЕССИЯ

8 июня 2019, суббота, время заседания – 16:00!!!

Дорогие друзья!

Москва, 6 июня 2019 г.

Продолжая такими же темпами, с радостью сообщаем о сорок шестой, завершающей 2018-2019 учебный год встрече-заседании нашего **Разговорного клуба «Общаться по-гречески - только по-гречески» - «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΜΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ – MONO ΕΛΛΗΝΙΚΑ»** при Греческом Культурном центре, которая состоится в субботу 8 июня 2019 г. в 16.00, в греческом ресторане «**Порто Миконос**». По завершению сессии Разговорного Клуба, мы плавно перейдем к греческому вечеру, к подведению итогов года и к встрече с волонтерами Греческого Культурного Центра – ГКЦ.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
 Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
 офис № 9, 2 этаж
 Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

KENTPO EΛΛHNIKOY ΠOΛITISMOY
 Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
 127566 Moscow, Russia
 Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
 skype: hellenic.cultural.center
 facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
 vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
 Instagram: @hecucenter

В неформальной обстановке все желающие получают возможность погрузиться в атмосферу живого общения на греческом языке, обсудить различные темы, связанные с современной жизнью Эллады, ее культурой и традициями. А также провести приятный вечер за чашкой чая, кофе, с греческими угощениями в теплой, непринужденной компании единомышленников и носителей языка, которые будут руководить процессом беседы.

Целями создания клуба являются поддержание и совершенствование разговорного навыка у учащихся, помощь в преодолении языкового барьера, расширение знаний, кругозора о греческой культуре, приятное общение на греческом языке!!!

**46-я тема нашего Клуба «Общаться по-гречески – только по- гречески»:
«Греческое море/ итоги учебного года»**

Модераторами нашей встречи станут педагог ГКЦ, преподаватель греческого языка – социолог-филолог-богослов **Константинос Явропулос** и директор ГКЦ, кандидат исторических наук, **Теодора Янници**.

По окончании нашего заседания мы плавно перейдем ко встрече с волонтерами и к большой греческой вечеринке, с греческими песнями, танцами. Обязательно условие – ***солнечное настроение !!!***

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: hellenic.cultural.center
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: @hecucenter

К участию приглашаются учащиеся и все желающие (желательно, но не обязательно – уровень подготовки А2 и выше). **Язык общения – исключительно греческий!**

Собрание клуба будет происходить у наших друзей, в греческом ресторане «**Порто Миконос**», где Вас угостят фирменным десертом. **По адресу: ул. Суцевская, 27, стр. 1 (ст. метро Новослободская/Менделеевская).**

Сорок пятая встреча Клуба состоится в субботу **8 июня 2019 года в 16:00.** Продолжительность сессии – 1,5 часа, стоимость посещения – 300 руб.

Регистрация открыта по ссылке: <https://hecucenter.timepad.ru/event/990055/>

Внимание!!! Напитки и остальные блюда оплачиваются отдельно!

В случае возникновения каких-либо вопросов просим обратиться к координаторам клуба **Светлане Мартыновой** и **Елене Лещевой** по электронной почте monogreek@gmail.com, hcc@mail.ru. Наша страничка на фэйсбуке: <https://www.facebook.com/Γρεχеский-Разговорный-Клуб-μόνο-Ελληνικά-991010794322440/>

ΓΡΕЧЕСΚΙΑ ΚΑΛΤΟΥΡΝΗ ΚΕΝΤΡΟ
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/name/hellenic.cultural.center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

Просим обратить внимание, что для участия во встрече **обязательна предварительная запись, в связи с ограничением по количеству участников.**

Ждем Вас!

С уважением

Теодора Янници, директор Греческого культурного Центра

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/name/hellenic.cultural.center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
 Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
 офис № 9, 2 этаж
 Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
 Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
 127566 Moscow, Russia
 Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
 skype: hellenic.cultural.center
 facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
 vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
 Instagram: @hecucenter

ΠΑΝΤΑ ΜΑΖΙ !!!
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

«ΜΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΑ»- 46^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Σάββατο, 8 Ιουνίου 2019, ώρα - 16:00 !!!

Μόσχα, 6 Ιουνίου 2019

Αγαπητοί φίλοι,

Συνεχίζοντας άοκνα, με τους ίδιους ρυθμούς, το **Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού (Κ.Ε.Π.)** είναι στην ευχάριστη θέση να σας προσκαλέσει στην **τεσσαρακοστή έκτη (46^η) συνεδρία** της Ελληνικής Λέσχης Διαλόγου και Επικοινωνίας **«Επικοινωνούμε Ελληνικά-Μόνο Ελληνικά»**, που εντάσσεται στο πλαίσιο της ευρύτερης παιδαγωγικής-πολιτισμολογικής δράσης μας. Η Λέσχη Διαλόγου και Επικοινωνίας **«Επικοινωνούμε Ελληνικά-Μόνο Ελληνικά»**, προϋποθέτει συναντήσεις, σε τακτική βάση, σε χώροι εστίασης, όπου σε άμεση, αβίαστη και φιλική ατμόσφαιρα οι συμμετέχοντες συζητούν διάφορα θέματα ενδιαφέροντός τους, τα οποία έχουν νωρίτερα επιλέξει και ορίσει. Τη συζήτηση συντονίζουν καθηγητές, φορείς της νεοελληνικής γλώσσας. Με την συγκεκριμένη συνεδρία προγραμματίζουμε να ολοκληρώσουμε τις συνεδρίες μας για την ακαδημαϊκή χρονιά 2018-2019 και να επανέλθουμε το προσεχές φθινόπωρο. Με την ολοκλήρωση της συζήτησής μας, μάς περιμένει ελληνικό γλέντι και συνάντηση με τους εθελοντές του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού (Κ.Ε.Π.).

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
 Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
 офис № 9, 2 этаж
 Τел.: 7084809 – Τел./Φακς: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
 Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
 127566 Moscow, Russia
 Τел.: +7 495 7084809; Τел./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
 skype: hellenic.cultural.center
 facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
 vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
 Instagram: @hecucenter

Στο πλαίσιο αυτών των συναντήσεων οι μαθητές της ελληνικής γλώσσας έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν σε φιλική ατμόσφαιρα διάφορα θέματα που αφορούν το σύγχρονο βίο στην Ελλάδα, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις της Χώρας μας, αλλά και να περάσουν μερικές ευχάριστες βραδιές, απολαμβάνοντας ελληνικά εδέσματα, ροφήματα και ποτά, με την παρέα παλαιών και καινούριων φίλων, Ελλήνων και Φιλελλήνων. Στόχο των συναντήσεων αποτελεί η ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων των μαθητών, κυρίως του προφορικού τους λόγου, η διευκόλυνση της προφορικής επικοινωνίας, αλλά και η εμβάθυνση γνώσεων για τον ελληνικό πολιτισμό.

Η τεσσαρακοστή έκτη συνεδρίαση της Λέσχης θα πραγματοποιηθεί **το Σάββατο 8 Ιουνίου 2019, ώρα 16:00**, στο ελληνικό εστιατόριο «Πόρτο Μύκονος» επί της οδού: 27, Sushevskaya str., building 2 (metro station “Novoslobodskaya/Mendeleevskaya”).

Το θέμα της τεσσαρακοστής έκτης συνάντησης της Λέσχης μας, κατόπιν εισήγησης των τακτικών θαμώνων μας, διατυπώθηκε ως εξής:

«Η θάλασσα των Ελλήνων / Αποτελέσματα του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019»

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: hellenic.cultural.center
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: @hecucenter

Συντονιστές της συζήτησης θα είναι οι Έλληνες εκπαιδευτικοί του Κ.Ε.Π., ο φιλόλογος-κοινωνιολόγος-θεολόγος **Κωνσταντίνος Γιαβρόπουλος** και η διευθύντρια του ΚΕΠ, διδάκτωρ ιστορίας, **Δώρα Γιαννίτση**.

Με το πέρας της συνεδρίας θα ακολουθήσει συνάντηση με τους εθελοντές και φίλους του ΚΕΠ και ελληνικό γλέντι, με μουσική, χορό και άπλετο κέφι!!!

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή είναι η υποβολή δήλωσης συμμετοχής: <https://hecucenter.timepad.ru/event/990055/>

Για περισσότερες πληροφορίες και για να δηλώσετε συμμετοχή δύνασθε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση monogreek@gmail.com, (αρμόδιες οι σπουδάστριες του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού κυρίες **Σβετλάνα Μαρτίνοβα** και

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/join/hellenic.cultural.center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

Γιελένα Λεσόβα), facebook: <https://www.facebook.com/Греческий-Разговорный-Клуб-μόνο-Ελληνικά-991010794322440/>

Σας περιμένουμε!

Με εκτίμηση , Δώρα Γιαννίτση,

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: hellenic.cultural.center
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: @hecucenter

δ/ντρια Κ.Ε.Π.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: hellenic.cultural.center
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: @hecucenter

Λεξικό

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ –

46^η συνεδρία

«MONO ΕΛΛΗΝΙΚΑ»

“ Η θάλασσα των Ελλήνων / Αποτελέσματα του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019 ”.

Ποпробу́йте разоб́рать греческую поэ́зию о море. Попробу́йте прочесть выразительно, если получится, наизусть !!!

<https://www.tsemperlidou.gr/basiliki-fatourou/music-books-cinema-tv/9-piimata-gia-na-oniropolis-ti-magia-tis-thalassas>

9 ποιήματα για να ονειροπολήσεις τη μαγεία της θάλασσας

Στίχοι, ζωγραφιές, θεατρικά έργα και πόσες ακόμα μορφές της Τέχνης έχουν αφιερωθεί στην ομορφιά των αλμυρών νερών, στον ατέρμονο ορίζοντα, σε ξεχωριστές αμμουδιές και παραδείσιες ακτογραμμές! Συγκεντρώσαμε 10 ποιήματα που υμνούν τη μαγεία της θάλασσας και σας τα παρουσιάζουμε!

1. Ντίνος Χριστιανόπουλος

“Η Θάλασσα” (1962)

εκδ. Διαγώνιος, Θεσσαλονίκη, 1992

Η θάλασσα είναι σαν τον έρωτα:

μπαίνεις και δεν ξέρεις αν θα βγεις.

Πόσοι δεν έφαγαν τα νιάτα τους –

μοιραίες βουτιές, θανατερές καταδύσεις,

γράμπες, πηγάδια, βράχια αθέατα,

ρουφήχτρες, καρχαρίες, μέδουσες.

Αλίμονο αν κόψουμε τα μπάνια

Μόνο και μόνο γιατί πνίγηκαν πεντέξι.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: hellenic.cultural.center

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

Instagram: @hecucenter

Αλίμονο αν προδώσουμε τη θάλασσα

Γιατί έχει τρόπους να μας καταπίνει.

Η θάλασσα είναι σαν τον έρωτα: χίλιοι τη χαίρονται – ένας την πληρώνει.

2. Κώστας Βάρναλης

“Να σ’ αγναντεύω, θάλασσα”

Αγαπημένο Απόσπασμα:

Να σ’ αγναντεύω, θάλασσα,
να μη χορταίνω απ’ το βουνό ψηλά
στρωτή και καταγάλανη και μέσα να πλουταίνω
απ’ τα μαλάματά σου τα πολλά.

Να ναι χινοπωριάτικον απομεσήμερο,
όντας μετ’ άξαφνη νεροποντή
χυμάει μες απ’ τα σύνεφα θαμπωτικά γελώντας
ήλιος χωρίς μαντύ.

Να ταξιδεύουν στον αγέρα τα νησάκια,
οι κάβοι, τ’ ακρόγιαλα σαν μεταξένιοι αχνοί
και με τους γλάρους συνοδιά κάποτ’ ένα καράβι
ν’ ανοίγουν να το παίρνουν οι ουρανοί.
[...]

Έτσι να στέκω, θάλασσα, παντοτεινέ έρωτά μου
με μάτια να σε χαίρομαι θολά
και να ναι τα μελλούμενα στην άπλα σου μπροστά μου,
πίσω κι αλάργα βάσανα πολλά.

3. Γιώργος Ρούσσο

Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις

“Θάλασσα πλατιά”

Θάλασσα πλατιά

σ’ αγαπώ γιατί μου μοιάζεις

θάλασσα βαθιά

μια στιγμή δεν ησυχάζεις

λες κι έχεις καρδιά

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/name/hellenic.cultural.center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

την καρδιά μου τη μικρούλα τη φτωχιά
 Όνειρα τρελά
 που πετούν στο κύμα πάνω
 φτάνουν στην καρδιά
 και τα νιάτα μας ξυπνάνε
 όνειρα τρελά
 και οι πόθοι φτερουγίζουν σαν πουλιά
 Έχω έναν καημό
 που με τρώει γλυκά και με λιώνει
 έχω ένα καημό
 θα 'ρθω να στον πω
 αδερφή μου εσύ θάλασσα που σ' αγαπώ
 Κύματα πουλιά
 στα ταξίδια σας που πάτε
 τα αλαργινά
 την κρυφή μου λύπη πάρτε
 κι από 'κει μακριά
 να μου φέρετε κι εμένα τη χαρά

4. Κ. Π. Καβάφης

“Φωνή απ’ την Θάλασσα”

(Από τα Αποκηρυγμένα, Ίκαρος 1983)

Αγαπημένο απόσπασμα:

Βγάζει η θάλασσα κρυφή φωνή —
 φωνή που μπαίνει
 μες στην καρδιά μας και την συγκινεί
 και την ευφραίνει.

Τραγούδι τρυφερό η θάλασσα μας ψάλλει,
 τραγούδι που έκαμαν τρεις ποιηταί μεγάλοι,
 ο ήλιος, ο αέρας και ο ουρανός.
 Το ψάλλει με την θεία της φωνή εκείνη,
 όταν στους ώμους της απλώνει την γαλήνη
 σαν φόρεμά της ο καιρός ο θερινός.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
 Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
 офис № 9, 2 этаж
 Τел.: 7084809 – Τел./Φακς: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
 Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
 127566 Moscow, Russia
 Τел.: +7 495 7084809; Τел./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
 skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/en/contacts/hellenic-cultural-center)
 facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
 vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
 Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

Φέρνει μηνύματα εις ταις ψυχαίς δροσάτα
 η μελωδία της. Τα περασμένα νειάτα
 θυμίζει χωρίς πίκρα και χωρίς καῦμό.
 Οι περασμένοι έρωτες κρυφομιλούνε,
 αισθήματα λησμονημένα ξαναζούνε
 μες στων κυμάτων τον γλυκόν ανασασμό.

Τραγούδι τρυφερό η θάλασσα μας ψάλλει,
 τραγούδι που έκαμαν τρεις ποιηταί μεγάλοι,
 ο ήλιος, ο αέρας και ο ουρανός.
 Και σαν κυττάξεις την υγρή της πεδιάδα,
 σαν βλέπεις την απέραντή της πρασινάδα,
 τον κάμπο της πούναι κοντά και τόσο μακρυνός,
 γεμάτος με λουλούδια κίτρινα που σπέρνει
 το φως σαν κηπουρός, χαρά σε παίρνει
 και σε μεθά, και σε υψώνει την καρδιά.
 Κι αν ήσαι νέος, μες σταις φλέβες σου θα τρέξη
 της θάλασσας ο πόθος· θα σε 'πη μια λέξι
 το κύμα απ' τον έρωτά του, και θα βρέξη
 με μυστική τον έρωτά σου μυρωδιά.

5. Γιώργος Σαραντάρης

“Άλλοτε η θάλασσα”

Άλλοτε η θάλασσα μας είχε σηκώσει στα φτερά της
 Μαζί της κατεβαίναμε στον ύπνο
 Μαζί της ψαρεύαμε τα πουλιά στον αγέρα
 Τις μέρες κολυμπούσαμε μέσα στις φωνές
 και τα χρώματα
 Τα βραδιά ξαπλώναμε κάτω απ' τα δέντρα και τα σύννεφα
 Τις νύκτες ξυπνούσαμε για να τραγουδήσουμε
 Ήταν τότε ο καιρός τρικυμία χαλασμός κόσμου
 Και μονάχα ύστερα ησυχία
 Αλλά εμείς πηγαίναμε χωρίς να μας εμποδίζει κανείς
 Να σκορπάμε και να παίρνουμε χαρά
 Από τους βράχους ως τα βουνά μας οδηγούσε
 ο Γαλαξίας
 Και όταν έλειπε η θάλασσα ήταν κοντά ο θεός

6. Οδυσσέας Ελύτης

Μικρή Πράσινη Θάλασσα

Το Φωτόδεντρο και η Δέκατη Τέταρτη Ομορφιά, Ίκαρος, 1971

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
 Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
 офис № 9, 2 этаж
 Τел.: 7084809 – Τел./Φακς: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
 Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
 127566 Moscow, Russia
 Τел.: +7 495 7084809; Τел./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
 skype: hellenic.cultural.center
 facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
 vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
 Instagram: @hecucenter

Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
 Πού θά 'θελα νά σέ υιοθετήσω
 Νά σέ στείλω σχολεῖο στήν Ἴωνία
 Νά μάθεις μανταρίνι καί ἄψινθο

Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
 Στό πυργάκι τοῦ φάρου τό καταμεσήμερο
 Νά γυρίσεις τόν ἥλιο καί ν' ἀκούσεις
 Πῶς ἡ μοίρα ξεγίνεται καί πῶς
 Ἀπό λόφο σέ λόφο συνεννοοῦνται

Ἀκόμα οἱ μακρινοί μας συγγενεῖς
 Πού κρατοῦν τόν ἀέρα σάν ἀγάλματα
 Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
 Μέ τόν ἄσπρο γιακά καί τήν κορδέλα
 Νά μπεῖς ἀπ' τό παράθυρο στή Σμύρνη

Νά μοῦ ἀντιγράψεις τίς ἀντιφεγγιές στήν ὀροφή
 Ἀπό τά Κυριελέησον καί τά Δόξα Σοι
 Καί μέ λίγο Βοριά λίγο Λεβάντε
 Κύμα το κύμα νά γυρίσεις πίσω
 Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ

Γιά νά σέ κοιμηθῶ παράνομα
 Καί νά βρίσκω βαθιά στήν ἀγκαλιά σου
 Κομμάτια πέτρες τά λόγια τῶν Θεῶν
 Κομμάτια πέτρες τ' ἀποσπάσματα τοῦ Ἡράκλειτου

7. Νίκος Καββαδίας FATA MORGANA

Ἀγαπημένο ἀπόσπασμα:

Θα μεταλάβω με νερό θαλασσινό
 στάλα τη στάλα συναγμένο απ' το κορμί σου
 σε τάσι αρχαίο, μπακιρένιο αλγερινό,
 που κοινωνούσαν πειρατές πριν πολεμήσουν.

Στρείδι ωκεάνιο αρραβωνίζεται το φως.
 Γεύση από φλούδι του ροδιού, στυφό κυδώνι
 κι ο άρρητος τόνος, πιο πικρός και πιο στυφός,
 που εναποθέτανε στα βάζα οι Καρχηδόνιοι.

Πανί δερμάτινο αλειμμένο με κερί,
 οσμή από κέδρο, από λιβάνι, από βερνίκι,
 όπως μυρίζει αμπάρι σε παλιό σκαρί
 χτισμένο τότε στον Ευφράτη στη Φοινίκη.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
 Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
 офис № 9, 2 этаж
 Τел.: 7084809 – Τел./Φακς: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
 Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
 127566 Moscow, Russia
 Τел.: +7 495 7084809; Τел./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
 skype: hellenic.cultural.center
 facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
 vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
 Instagram: @hecucenter

Χόρτο ξανθό τρίποδο σκέπει μαντικό.
Κι ένα ποτάμι με ζεστή, λιωμένη πίσσα,
άγριο, ακαταμάχητο, απειλητικό,
ποτίζει τους αμαρτωλούς που σ' αγαπήσαν.

Rosso romano, πορφυρό της Δαμασκός,
δόξα του κρύσταλλου, κρασί απ' τη Σαντορίνη.
Ο ασκός να ρέει, κι ο Απόλλωνας βοσκός
να κολυμπάει τα βέλη του με διοσκορίνη.

Σκουριά πυρόχρωμη στις μίνες του Σινά.
Οι κάβες της Γερακινής και το Σταρτόνι.
Το επίχρισμα. Η άγια σκουριά που μας γεννά,
μας τρέφει, τρέφεται από μας, και μας σκοτώνει.

8. Κωστής Παλαμάς

Μία πίκρα

(Καημοί τῆς Λιμνοθάλασσας, 1912)

Τὰ πρῶτα μου χρόνια τ' ἀξέχαστα τᾶζισα
κοντὰ στ' ἀκρογιάλι,
στή θάλασσα ἐκεῖ τῆ ρηγὴ καὶ τὴν ἡμερῃ,
στή θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατιά, τὴ μεγάλη.

Καὶ κάθε φορὰ πὸν μπροστά μου ἡ πρωτάνθιστη
ζωούλα προβάλλει,
καὶ βλέπω τὰ ὄνειρατα κι ἀκούω τὰ μιλήματα
τῶν πρώτων μου χρόνων κοντὰ στὸ ἀκρογιάλι,

στενάξεις καρδιά μου τὸ ἴδιο ἀναστέναγμα:
Νὰ ζοῦσα καὶ πάλι
στή θάλασσα ἐκεῖ τῆ ρηγὴ καὶ τὴν ἡμερῃ,
στή θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατιά, τὴ μεγάλη.

Μιὰ μένα εἶναι ἡ μοίρα μου, μιὰ μένα εἶν' ἡ χάρη μου,
δὲν γνώρισα κι ἄλλη:
Μιὰ θάλασσα μέσα μου σὰ λίμνη γλυκόστρωτη
καὶ σὰν ὠκιανὸς ἀνοιχτὴ καὶ μεγάλη.

Καὶ νά! μέσ' στὸν ὕπνο μου τὴν ἔφερε τ' ὄνειρο
κοντὰ μου καὶ πάλι
τὴ θάλασσα ἐκεῖ τῆ ρηγὴ καὶ τὴν ἡμερῃ,
τὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατιά, τὴ μεγάλη.

Κι ἐμέ, τρισαλίμονο! μιὰ πίκρα μὲ πίκραινε,
μιὰ πίκρα μεγάλη,

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/name/hellenic.cultural.center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

καὶ δὲ μοῦ τὴ γλύκαινες πανώριο ξαγνάντεμα
τῆς πρώτης λαχτάρας μου, καλὸ μου ἀκρογιάλι!

Ποιὰ τάχα φουρτούνα φουρτούνιαζε μέσα μου
καὶ ποιὰ ἀνεμοζάλη,
ποῦ δὲ μοῦ τὴν κοίμιζες καὶ δὲν τὴν ἀνάπαυες,
πανώριο ξαγνάντεμα κοντὰ στ' ἀκρογιάλι;

Μιὰ πίκρα εἶν' ἀμίλητη, μιὰ πίκρα εἶν' ἀξήγητη,
μιὰ πίκρα μεγάλη,
ἢ πίκρα ποῦ εἶν' ἄσβηστη καὶ μέσ' τὸν παράδεισο
τῶν πρώτων μας χρόνων κοντὰ στὸ ἀκρογιάλι.

9. Γιάννης Ρίτσος,

Υπολογισμένη αναβολή

(Καρλόβασι, 29. VI. 87.)

Ωραία που βγαίνει το πλοίο απ' το λιμάνι. Ρόδινος ο καπνός του
μες στη χρυσόσκονη του δειλινού. Λοιπόν,
ὅσες φορές κι αν σε αρνήθηκαν ἢ κι αν αρνήθηκες,
ένα άσπρο σπίτι πάνω στο λόφο ζητάει τη ματιά σου,
ένα παιδί βρέχει τα πόδια του στη θάλασσα χαμογελώντας,
ένα πουλί τη νύχτα τραγουδάει και για σένα.
Λοιπόν, ας αναβάλουμε και πάλι ἄς ενθρονίσουμε
αυτή τη μικρή πεταλούδα στο ραγισμένο τζάμι.

Και ένα πεζό

10. Ανδρέας Καρκαβίτσας

“Η Θάλασσα”

(Διήγημα από τα “Λόγια της Πλώρης”)

Αγαπημένο απόσπασμα:

Ο πατέρας μου – μύρο το κύμα που τον τύλιξε – δεν είχε σκοπό να με κάμει ναυτικό.

– Μακριά, έλεγε, μακριά, παιδί μου, απ' τ' άτιμο στοιχειό!

Δεν έχει πίστη, δεν έχει έλεος. Λάτρεψέ την όσο θες, δόξασε την· εκείνη το σκοπό της. Μην κοιτάς που χαμογελά, που σου τάζει θησαυρούς. Αργά γρήγορα θα σου σκάψει το λάκκο ἢ θα σε ρίξει πετσί και κόκαλο, άχρηστο στον κόσμο. Είπες θάλασσα, είπες γυναίκα, το ίδιο κάνει.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: hellenic.cultural.center
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: @hecucenter

Και τα έλεγε αυτά άνθρωπος που έφαγε τη ζωή του στο καράβι, που ο πατέρας, ο πάππος, ο πρόπαππος, όλοι ως τη ρίζα της γενιάς ξεψύχησαν στο παλαμάρι. Μα δεν τα έλεγε μόνον αυτός, αλλά κι οι άλλοι γέροντες του νησιού, οι απόμαχοι των αρμένων τώρα, και οι νιότεροι, που είχαν ακόμη τους κάλλους στα χέρια, όταν κάθιζαν στον καφενέ να ρουφήξουν τον ναργιλέ, κουνούσαν το κεφάλι και στενάζοντας έλεγαν:

– Η θάλασσα δεν έχει πια ψωμί. Ας είχα ένα κλήμα στη στεριά και μαύρη πέτρα να ρίξω πίσω μου.

Η αλήθεια είναι πως πολλοί τους όχι κλήμα, άλλα νησί ολάκερο μπορούσαν ν' αποχτήσουν με τα χρήματα τους. Μα όλα τα έριχναν στη θάλασσα. Παράβγαιναν ποιος να χτίσει μεγαλύτερο καράβι, ποιος να πρωτογίνει καπετάνιος. Και γω που άκουα συχνά τα λόγια τους και τα έβλεπα τόσο ασύμφωνα με τα έργα τους δε μπορούσα να λύσω το μυστήριο. Κάτι, έλεγα, θεϊκό ερχόταν κι έσερνε όλες εκείνες τις ψυχές και τις γκρέμιζε άβουλες στα πέλαγα, όπως ο τρελοβοριάς τα στειρολίθαρα.

Αλλά το ίδιο κάτι μ' έσπρωχνε και μένα εκεί. Από μικρός την αγαπούσα τη θάλασσα. Τα πρώτα βήματα μου να ειπείς, στο νερό τα έκαμα. Το πρώτο μου παιχνίδι ήταν ένα κουτί από λουμίνια μ' ένα ξυλάκι ορθό στη μέση για κατάρτι, με δυο κλωστές για παλαμάρια, ένα φύλλο χαρτί για πανάκι και με την πύρινη φαντασία μου που το έκανε μάρκο τρικούβερτο. Πήγα και το έριξα στη θάλασσα με καρδιοχτύπι. Αν θέλεις, ήμουν και γω εκεί μέσα. Μόλις όμως το απίθωσα, και βούλιαξε στον πάτο. Μα δεν άργησα να κάμω άλλο μεγαλύτερο από σανίδια. Ο ταρσανάς για τούτο ήταν στο λιμανάκι του Αϊ-Νικόλα. Το έριξα στη θάλασσα και τ' ακολούθησα κολυμπώντας ως την εμπατή του λιμανιού που το πήρε το ρέμα μακριά. Αργότερα έγινα πρώτος στο κουπί, στο κολύμπι πρώτος, τα λέπια μου έλειπαν.

Φωτό από: www.thewallpapers.org

<https://itzikas.wordpress.com/2014/01/11/πες-το-με-ποίηση-41ο-θάλασσα/>

«Τη θάλασσα τη θάλασσα ποιος θα μπορέσει να την εξαντλήσει;» (Σεφέρης)

-Νίκος Καρούζος, «Θάλασσα: η αρχαιότητα της γεωγραφίας»

Μια μεγάλη θάλασσα στο τετράγωνο είναι μάλλον ένα πέλαγος

μια μεγάλη θάλασσα στον κύβο είναι ο βαθυστέναχτος ωκεανός...

Ο μετάλλινος λυρισμός του γηραλέου αιώνα μας
του μυτερού καιρού μας του ουρανοξύστη
που νυχτερεύει σε ακατέργαστο έρωτα διδάσκοντας
ερημία στην έναστρη γλαφυρότητα της καμπύλης
κι ανεχόρταγα φιλιέται στα νυχτιάτικα κοιμητήρια
με τη ψηλόφλογη κι απαρομοίαστη άλγεβρα
τη στιλπνότατη αραπίνα του Μεσαίωνα –

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/hellenic.cultural.center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

ο μετάλλινος λυρισμός που διαφεντεύει τα πλήθη και συνταράζει
το γαλαζοπράσινο ροχάλισμα των κυμάτων
εκείνος όπου ποτέ δεν την έμαθε
την αθάμπωτη φωταψία της ακατάκριτης τίγρης
κάνει χιλιάδες την οργή κι αμέτρητη τη θλίψη
βρωμίζοντας τη μεγάλη μας αρχαιότητα: τη θάλασσα
τη λάμπουσα μητέρα της βιολογίας.

Τι σύνολα συνωστίζονται στα ευλύγιστα του Νηρέα τα βάραθρα
τι σύνολα διαπρέπουν έρημα κι αλάλητα
στη μονοκόμματη σιγή στ' αξήλωτα τα βάθια...
Βλέπεις τον εύσομο ρυθμό φιλότητας και έριδας
τον άρρητο ρυθμό που δεν αλλάζει
μα όμως ούτε που μεινέσκει μια κατάφορτη στιγμή
στα βρόχια της ασάλευτης ταυτότητας
έσω κι ένα κοιμισμένο δευτερόλεπτο
στην ίδια λάμψη την αλαφρογέννητη
στου γερο-φόβου το χιλιοσκότεινο κάτεργο
μη στέργοντας το ίδιο στασίδι –
μακρόσυρτο κι άναυδο μυστήριο
που ρέπει μ' άφαντους χορούς απ' αναρίθμητα
τραγουδιστά κι αμάντευτα ηλεκτρόνια
στη μανιώδη κίνηση τη σκλάβα του νερού με τόσα χρώματα.

Βλέπεις τη φύση και τη λες Αγνούλα μες στη θάλασσα
την ομορφιά στοχάζοντας πίοτερο δακρυσμένη
τα ερεβώδη γεγονότα δίχως
του προπάτορα πόνου την αλλόφρονη κραυγή
το άπειρο κοντινότερο στην οικουμένη.
Βλέπεις τη μάνα τρικυμία σαν αρχόντισσα
να συναδράχνει τα δρακόντεια παιδιά της
τα γαλανόστηθα κύματα στον πόλεμο
τον αναμάρτητο με τ' άστρα.

Βλέπεις την άσπιλη κι ατρέμιστη σιγή
σε γάμο στυγερό με τα ουρλιάσματα
κραδαίνεις ύψη γοερά, την άσωτη χαρά την καταγιδα
να τους κερνά τους κεραυνούς ωσάν
ξεστήθωτες νεράιδες κι όπως
ο μέγας υετός απ' του νερού το βάρβαρο φτεράκισμα,
το λάγνο βροντοκόπι, ξεθυμαίνει
ηδονικά ραγίσματα στα λιπόσαρκα σύγνεφα τα ξεθεωμένα
χαρίζουν ένα λιγοστό γαλάζιο βλαστερής ουρανοφάνειας
προβάλλει σώος ο μουγγός ο ήλιος ο μαχαιροβγάλτης
και τη μαυρίλα γύρωθε την κρεουργεί και την πεθαίνει

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe шоссе, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/name/hellenic.cultural.center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

γιατί είναι αυτός που και τη νύχτα τη γενέτειρα
την έχει στη δική του τυραννίδα
την έχει και του τραγουδά στο βάραθρο
με μια μεγάλη φεγγαρόχαρη κιθάρα.

Στομώνει ο ύπνος τη ζωή και την υψώνει ως το θάνατο
τη στεφανώνει μ' ένα έρημο στραφάλισμα του Άδη
κι αν είναι δόξασμα θωριάς η πικροθάλασσα
κι αν είν' το πιο ζωγραφιστό και θείο χασομέρι
καθώς απλώνει τον αφρόπλαστο χιτώνα της το τίποτα
στα σεμνόχρωμα βράχια τα ορυχτόζωα
κι αλλάζοντας αμέσως αθωότητα
πισωδρομίζει στα δικά της τρυφερά σκοτάδια
σημάδι της αλήθειας τούτης ας υπάρξει
του ποιήματος ο ήχος.

(Ν. Καρούζος, Τα ποιήματα, τ. Β', Ίκαρος)

<http://www.avgi.gr/article/10812/1357969/o-omerikos-oinops-pontos-ta-chromata-stous-archaious-ellenes>

Ο ομηρικός «οίνουσι πόντος»: τα χρώματα στους αρχαίους Έλληνες

του Στυλιανού Αλεξίου

Κρήτη τις γαῖ ἔστι μέσῳ ἐνὶ οἴνοσι πόντῳ,
καλὴ καὶ πίειρα, περιρῥύτος.

Εἶναι μια γη στους ρόδινους ορίζοντες, η Κρήτη

Όμορφη, πλούσια, ολόγυρα λουσμένη από το κύμα.

(*Οδύσσεια* τ 172)

Το επίθετο *οίνουσι* σημαίνει κατά λέξιν «κοκκινωπός», «όμοιος περίπου στο χρώμα με κόκκινο κρασί». Επειδή αυτό φαίνεται αταίριαστο για τη θάλασσα, οι σχολιαστές και μεταφραστές ερμηνεύουν «σκύρος, μαύρος, σπινθηρίζων, αφρισμένος, κόκκινος από την ανατολή και δύση του ήλιου» κτλ. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, η φράση είναι ταυτόσημη με το επίσης ομηρικό *ιοειδής πόντος* (από το χρώμα του ίου, της βιολέτας) δηλαδή «μωβ». Για την κατανόηση των φαινομενικά περίεργων επιθέτων αυτών, πρέπει να ληφθεί υπ' όψει ότι η

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/name/hellenic.cultural.center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

αρχική σημασία της λ. *πόντος* δεν είναι γενικά «θάλασσα», αλλά «πέλαγος, η θάλασσα στα ανοιχτά, η απομακρυσμένη από την ξηρά, η θάλασσα κοντά στον ορίζοντα».

Πραγματικά στο Αιγαίο, όλους τους καλοκαιρινούς και φθινοπωρινούς μήνες, όταν το φως του ήλιου είναι έντονο, η θάλασσα κοντά στον ορίζοντα έχει πολύ συχνά μια απόχρωση μωβ, ενώ ο ορίζων ελαφρά ροδίζει. Αυτό είναι ιδιαίτερα αντιληπτό από την ακτή σε μέρες μελτεμιού και τρικυμίας. Η θάλασσα χωρίζεται τότε σαφώς σε ζώνες, που η καθεμιά τους, από την ξηρά προς τον ορίζοντα, είναι κιτρινωπή, πράσινη, βαθιά μπλέβη και μωβ. Η αντίθεση αυτή αυξάνει την εντύπωση του ελαφρά κοκκινωπού και μωβ χρώματος της πιο μακρινής ζώνης. Γι' αυτό λέει «μαβί» το πέλαγος και ο Σεφέρης στο *Μυθιστόρημα* (ΙΓ')

«Το πέλαγο τόσο πικρό για την ψυχή σου κάποτε

σήκωνε τα πολύχρωμα κι αστραφτερά καράβια,

λύγιζε, τα κλυδώνιζε, κι όλο *μαβί* μ' άσπρα φτερά,

τόσο πικρό για την ψυχή σου κάποτε,

τώρα γεμάτο χρώματα στον ήλιο».

Αλλά και ο Καβάφης παλαιότερα, στη «Θάλασσα του πρωιού», έγραφε για τη «λαμπρά *μαβιά* και κίτρινη όχθη».

Αιώνες πριν από τον Καβάφη και τον Σεφέρη και αιώνες μετά τον Όμηρο έγραφε ο Μέγας Βασίλειος στην *Ομιλία δ' εις την Εξαήμερον*: «ηδύ (θέαμα θάλασσα) όταν πραείαις αύραις τραχνομένη τα νώτα πορφύρουσαν χροά ή κυανήν τοις ορώσι προβάλλη».

Η λύση βρίσκεται λοιπόν στην προσεκτική παρατήρηση της φύσης στην ανατολική Μεσόγειο και το Αιγαίο, καθώς και των τρόπων με τους οποίους εκφράστηκαν για την ίδια φύση άνθρωποι του ίδιου χώρου και της ίδιας γλώσσας, έστω κι αν τους χώριζαν αιώνες από τον Όμηρο.

Με την κλίμακα εννοιών του κοκκινωπού, ρόδινου, σκούρου κόκκινου και μωβ χρώματος χρησιμοποίησαν τις λέξεις *οίνωψ* και *οινωπός* και οι Έλληνες των κλασικών και μετακλασικών χρόνων. Σχεδόν όλες οι χρήσεις επιβεβαιώνουν την ερμηνεία αυτή, όπως *οινωπός βότρυς* («κόκκινο σταφύλι») στον Σιμωνίδη τον Αμοργίνο, *οινωπός γένυς* («κόκκινο μάγουλο») στις *Βάκχες* του Ευριπίδη, *οινωπός άχνη* («ο κόκκινος αφρός» του κρασιού) στον *Ορέστη* του ίδιου, *οινωποί οφθαλμοί* στα *Φυσιογνωμικά* του Αριστοτέλη (πβ. πάλι τα *μαβιά μάτια* στο ποίημα «Μακρυά» του Καβάφη), *οίνοπα πήχυν* (για το ρόδινο χέρι της νύμφης που υψώνει έναν πυρσό) στον Τρυφιδώρο, *οίνοπα χιτώνα* (για την πορφύρα του Χριστού) στον Νόννο, *οινόχροα τρίχα* («κόκκινα μαλλιά») στον Σχολιαστή του *Ορέστη* του Ευριπίδη κ.ά. Η *κυκλαμής ιοειδής* (το μωβ κυκλάμινο) των ορφικών *Αργοναυτικών* βεβαιώνει τη χρωματική έννοια και του επιθέτου αυτού (πβ. σήμερα «*cyclamin*» για το ανοιχτό μωβ προ το ρόδινο).

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/join/hellenic.cultural.center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: @hecucenter

Θα ήθελα να υπενθυμίσω εδώ ότι η ανάπτυξη μιας πλήρους ορολογίας για τη δήλωση όλης της κλίμακας των χρωμάτων χαρακτηρίζει την εποχή μας και αντιστοιχεί στην πρωτοφανή ανάπτυξη της μόδας και της βιομηχανίας των υφασμάτων, καθώς και στο νεώτερο αναλυτικό και επιστημονικό πνεύμα. Οι παλαιότερες εποχές αγνοούσαν την ακριβή αυτή ορολογία και τις λεπτές διακρίσεις ανάμεσα στα χρώματα. Έτσι στα νέα ελληνικά το επίθετο *γαλανόσημαίνει* «γαλάζιος», αλλά στην Κρήτη η ίδια λέξη σημαίνει «άσπρος, ωχρός». Ανάλογη είναι η περίπτωση του επιθέτου *μαύρος*: δεν κυριολεκτούμε όταν λέμε *μαύρο κρασί, μαύρο ψωμί, μαύρα σταφύλια, μαύρισα από τον ήλιο* κτλ. Έτσι και στη γλώσσα του Ομήρου το επίθετο *οίνοψ* δηλώνει περισσότερες της μιας συγγενικές αποχρώσεις: η μακρινή θάλασσα έχει το χρώμα του κόκκινου κρασιού, είναι «κοκκινωπή» (δηλαδή «μωβ»), ενώ σε άλλα ομηρικά χωρία *οίνοπε*, «κοκκινωπά» (δηλαδή «καστανά»), είναι τα βόδια.

Η πραγματικότητα αυτή δεν προσέχθηκε αρκετά από τους μελετητές. Έτσι μια από τις ερμηνείες που δόθηκαν στη λ. *οίνοψ* ήταν «αφρισμένος». Υποστηρίχθηκε δηλαδή ότι ο ομηρικός άνθρωπος δεν έβλεπε το κόκκινο κρασί όπως το βλέπομε εμείς μέσα στα διαφανή γυάλινα ποτήρια μας, αλλά σαν κάτι σκούρο και αφρισμένο, μέσα σε πίθους, κρατήρες και κύλικες. Γι' αυτό, υποτίθεται, είπαν τότε και τον *πόντον οίνοπα*, γιατί κι αυτός αφρίζει. Αλλά άραγε δεν είδαν ποτέ οι αρχαίοι αυτό το «μαύρο» κρασί να αδειάζει από τον ασκό στους αμφορείς μέσα στο φως, ή να χύνεται ή να βάφει και να «στίβει ένα άσπρο ύφασμα; Εξίσου άστοχη ήταν η προσπάθεια να επεκταθεί η ερμηνεία αυτή και στα βόδια (*βόε οίνοπε*), επειδή κι αυτά κάποτε, όταν οργώνουν, «αφρίζουν γύρω στο ρύγχος». Η άποψη αυτή είναι απίθανη, γιατί το τοπικό, περιστασιακό και αισθητικά εντελώς ουδέτερο και ασήμαντο άφρισμα αυτό δεν θα αρκούσε για τη γένεση ενός ποιητικού ομηρικού επιθέτου. Άλλωστε η λ. *οινωπός* ή *οίνοψ*, που, όπως πιστεύεται, απαντά σε πινακίδα της Κνωσού ως όνομα βοδιού (*wo-no-ko-so*), δηλώνει ασφαλώς στην περίπτωση αυτή το χρώμα του ζώου, δηλαδή κάποιο συγκεκριμένο κοκκινωπό βόδι και όχι βέβαια κάποιο βόδι που άφριζε! (Πβ. και τα μεσαιωνικά και νεώτερα ονόματα αλόγων *Βάδεος, Γρίβας, Μαύρος* κ.ά.).

Τέτοιες φράσεις όπως *οίνοπα πόντον, νύκτα δι'αμβροσίην* κ.ά., αν και τυποποιημένες, έχουν χωρίς αμφιβολία στον Όμηρο λυρικό περιεχόμενο και λειτουργούν ποιητικά. Σώζουν την εντύπωση του παλιού ανθρώπου από τη θέα της θάλασσας, τη βαθειά αίσθησή του από τη νύχτα. Ο νεώτερος μεταφραστής οφείλει να αποδώσει, όσο μπορεί, το ψυχικό αυτό στοιχείο και την ποιητική λειτουργία των φράσεων αυτών στο δικό του κείμενο. Οι Νεοέλληνες μεταφραστές του Ομήρου (Πολυλάς, Εφταλιώτης, Σιδέρης, Κοντομίχης) αποδίδοντας τον *οίνοπα πόντονως μαύρο πέλαο, μαύρα πέλαγα, μελανά πελάγη, πόντο σκοτεινό*, δεν απέδιδαν ούτε τη σωστή έννοια ούτε αυτό που αισθανόταν οι ποιητές. Πράγματι, το να λέγεται το «μαύρο και το σκοτεινό» ως κύρια και σχεδόν μόνιμη ιδιότητα της θάλασσας στο Αιγαίο (ακόμη και στις πάρα πολλές περιπτώσεις όπου σαφώς στην ομηρική διήγηση πρόκειται για μέρα) φαίνεται εντελώς αντίθετο προς την πραγματικότητα! *Άσπρη θάλασσα*, δηλαδή «φωτεινή» ονόμασαν την ίδια αυτή θάλασσα οι Νεοέλληνες. Ορισμένοι «θετικοί» επιστήμονες κατέφυγαν στην παθολογική «αχρωματοψία» του ποιητή ή στη θεωρία της εξελίξεως του Darwin: οι αρχαίοι έβλεπαν τη θάλασσα μαύρη, γιατί τα μάτια τους ήταν ακόμη ατελή!

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/en/contacts/hellenic-cultural-center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)

Οι παλαιότεροι Γάλλοι, Άγγλοι και Γερμανοί λεξικογράφοι, ζώντας σε μια εποχή κατά την οποία ήταν αδύνατο να ταξιδέψει κανείς και να μείνει λίγες μέρες σε κάποιο νησί στην Ελλάδα, μπορούσαν βέβαια να φαντάζονται «σκοτεινό» το Αιγαίο. Έτσι μετέφραζε και ο Voss τα *οίνοψ* και *ιοειδής* γερμανικά: «das dunkle Meer», «das finstere Meer», δηλαδή «η σκούρα, η σκοτεινή θάλασσα». Δεν πρόσεξαν ότι *μέλας οίνος* στην Ελλάδα είναι το κόκκινο κρασί.

Οι Νεοέλληνες μεταφραστές του Ομήρου, που μάθαιναν τα αρχαία ελληνικά από τη Δύση, δέχθηκαν πρόθυμα τις ερμηνείες αυτές για τον *οίνοπα* και τον *ιοειδή* πόντον. Μόνο ο Πάλλης απέδωσε το πρώτο, στην *Ιλιάδα* του, με τα άσχετα *γαλάζο* και *αφρογάλαζο κύμα* ή με το *κρασό πέλαγο* (sic)! Οι Καζαντζάκης και Κακριδής γράφουν *το πέλαο το κρασάτο*, βελτιώνοντας τον Πάλλη. (Έτσι άλλωστε ερμηνεύεται και στο Λεξικό του Δημητράκου η λ. *οίνοψ*). Η λύση αυτή είναι πιστή στο γράμμα του ομηρικού κειμένου, αλλά νομίζω ότι δεν λειτουργεί ποιητικά, γιατί δεν υποβάλλει εικόνα και εντύπωση. Το ίδιο μπορούμε να πούμε για την απόδοση του *ιοειδούς πόντου* ως *μενεξέθωρου γιαλού* (Πάλλης), *μενεξιά πελάγη* (Εφταλιώτης), *γερασιά πελάγη* (Καζαντζάκης-Κακριδής, αλλά και *μαβί πέλαγο*). Σημειώνω και τη μετάφραση του *οίνοψ* από τον Bérard: «vagues vineuses» και από τον Mazon: «la mer aux teintes de lie de vin», που σημαίνει «όπως το κατακάθι του κρασιού, η φέτσα», που είναι πράγματι μωβ. Ίσως αποδίδουμε καλύτερα τις αρχαίες λέξεις μεταφράζοντας απλώς *μαβιά πελάγη* (αφού εμείς έχουμε λέξη για τη μακρινή θάλασσα) ή, κάπως πιο ελεύθερα, *ρόδινοι ορίζοντες*.

Φαίνεται λοιπόν άλλη μια φορά, με τον *οίνοπα* και *ιοειδή* πόντον, ότι στον έντεχνο ποιητικό λόγο γίνεται, από ιδιάζουσα παρατηρητικότητα και ευαισθησία, μια επισήμανση λεπτομερειών που περνούν απαρατήρητες για την καθημερινή εμπειρία, και η επισήμανση αυτή εκφράζεται με όρους που επίσης υπερβαίνουν τη γλωσσική καθημερινότητα. Αλλά και το συνηθισμένο για την κοινή αντίληψη χρώμα της θάλασσας δεν λείπει εντελώς στον Όμηρο. Το δηλώνουν ίσως τα *Ποσειδών κυανοχαίτης* και *κυανώπις Αμφιτρίτη*. Υπάρχει άλλωστε (μια μόνο φορά) και η *γλαυκή θάλασσα*.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru
skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/join/hellenic.cultural.center)
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>
vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>
Instagram: [@hecucenter](https://www.instagram.com/hecucenter)